

י"ד אב תש"ף
04/08/2020

התנהלות תלמידים בחוות לחינוך חקלאי

הקדמה

החוות לחינוך חקלאי הינן מוסדות חינוך של משרד החינוך שמטרתן חינוך וחיפה של התלמידים לעבודה חקלאית, כחלק מטיפוח אזרח פעיל, ביקורתי, סקרן, בעל יכולת חשיבה ולמידה התורם לתפקודה של החברה ולצמיחתה. החוות כוללות באופן מובנה פעילות חקלאית בשטחים פתוחים נרחבים.

מטרת המסמך: מטרת מסמך זה להסדיר את פעילות החוות החקלאיות בתקופת הקורונה, לאור הנחיות משרד החינוך והבריאות.

פעילות השגרה בחווה (לפני תקופת הקורונה) - עקרונות

פעילות השגרה בחווה החקלאית כוללת כיתות מבתי ספר, בעיקר מהרשות המקומית בה נמצאת החווה. תכנית הלימודים, מערכת השעות ושיבוץ המורים מהחווה כוללים את העקרונות האלה:

1. פעילות של שעתיים, הכוללת רקע עיוני, עבודה מעשית וסיכום.
2. הכיתות, עם מורה מלווה, מגיעות לחווה:
  - רגלית- במידה והן סמוכות לחווה
  - עם הסעה - במידה והן רחוקות מהחווה
3. הכיתות מגיעות ממגוון בתי הספר ברשות המקומית
4. מידי שבוע, מנהל החווה מוודא מול מנהלי בתי"ס שאכן ההגעה בשבוע הבא תהיה בהתאם למערכת שנקבעה.

עקרונות לתכנון הפעילות בחווה בתקופת הקורונה

1. בשגרת הקורונה עולה חשיבות התיאום וההיערכות הנכונה, והקפדה על הנחיות הבריאות שתאפשר המשך פעילות בחוות.
2. ההתנהלות בחווה החקלאית תהיה בהתאמה לשני מסמכים מרכזיים
א. מסמך אורחות חיים במוסד החינוכי בתקופת הקורונה
ב. מתווים להפעלה - הרלבנטיים לשכבת הגיל שמגיעה לחווה באותו יום (בדגש על גודל הקבוצה הקבועה) - באחריות מנהל ביה"ס לעדכן את מנהל החווה מבעוד מועד לגבי המיתווה בה הקבוצה/הכיתה נדרשת באותו היום בכדי להיערך בהתאם בחווה.
3. העקרונות לתכנון פעילות בחווה הינם:
א. אורגניות הקבוצה/כיתה – קבוצה/כיתה המורכבת מתלמידים אשר משובצים יחדיו בקביעות, בכיתה מבית הספר המשלה.
ב. תכנון הסעות לקבוצות קבועות - תכנון הסעת הקבוצות יבטא את עיקרון אורגניות הקבוצה, כך שהקבוצה תיסע יחד, תעבוד יחד ותחזור יחד.
ג. הפרדה מוחלטת בין הקבוצות השונות - הקבוצה תפעל לאורך כל הזמן תוך הקפדה על הפרדה מוחלטת מקבוצות/כיתות אחרות ובהתאם לכללי אורחות חיים במוסדות חינוך.
ד. המורה בחווה - הקפדה על מורה קבוע לכל קבוצה, לכל אורך הפעילות.
ה. מרחבי העבודה הקיימים בחווה - תכנון חלוקת הקבוצות לאזורי עבודה ואזורי למידה מוצללים, באופן שימנע מפגש קבוצות.

דגשים לתכנון לבית הספר היוצא לפעילות בחווה החקלאית

1. תכנון הסעות: בניית תוכנית לשיבוץ קבוצות קבועות, בהתאם למערך ההסעות העומד לרשותו מהרשות המקומית לטובת פעילות זו, ובהתאם לנהלים של משרד החינוך בנוגע להסעות.
2. אגרת הודעה להורים: הנהלת ביה"ס תוציא איגרת והודעה להורים על הפעילות בחווה ותדגיש את הצידוד האישי שהתלמיד חייב להביא איתו לחווה: כובע, נעליים, מסיכה ובקבוק מים אישי.
3. תלמידים חדשים בחווה: חשוב להנחות את התלמידים בשגרת הבטיחות בחווה, כולל ההנחיות בנושא הקורונה.

תוכנית פעילות של מנהל החווה החקלאית

בניית ותכנון הפעילות יתבסס על העקרונות הבאים:

1. איסוף פניות מכלל המנהלים המעוניינים לשלוח את תלמידיהם לחווה החקלאית.

מדינת ישראל

משרד החינוך

הפיקוח המרכזי על הוראת החקלאות

2. בניית תוכנית שתגדיר את מספר הקבוצות שניתן לקלוט בו זמנית בחווה.
3. תכנון תזמון דירוג והפרדה בין הקבוצות- בהגעה, בפעילות ובעזיבה.

דגשים לבניית לוח זמנים שבועי בחווה

1. **בדיקת התוכנית מידי שבוע:** מנהל החווה יבדוק שבוע לפני הפעילות, מול ביה"ס המשלח, את התוכנית, יוודא את הפרטים הנדרשים לקראת הפעילות ויאשר את התוכנית לפרטיה באופן סופי.
2. **מזג אוויר:** מנהל החווה ייתן את תשומת ליבו לתחזית מזג האוויר ויתאים את התוכנית- מבחינת משך וסוג הפעילות- לתנאי מזג האוויר הצפויים.

תהליך מתן האישורים לביצוע

1. מנהל החווה יאשר את תוכנית הפעילות מול מנהלי ביה"ס ואגף החינוך ברשות.
2. התוכנית תאושר ע"י המפקח הכולל שאחראי על החווה, עם העתק לרפרנט/ית המחוזי להוראת החקלאות.
3. **שינויים בתוכנית:** במידה ויהיו שינויים בתוכנית- יעדכן מנהל החווה בכתב את המפקח הכולל בשינוי.

נהלי הגעה לחווה

1. מנהל החווה יתזמן את הגעת ההסעות באופן מדורג.
2. הקבוצה תרד מההסעה ותיכנס לחווה **בגוף אחד** וכך תפעל לאורך כל הפעילות.
3. הגעה רגלית: קבוצה יכולה להגיע רגלית כמקשה אחת לחווה, תוך שמירה על הפרדה מקבוצות אחרות.
4. אין הגעה של בודדים ברגל או בהסעה פרטית של ההורים אל החווה.

נהלי קליטה בחווה

1. הצהרת בריאות בחתימת ההורים- ניתן להסתמך על האישור שהועבר לביה"ס.
2. במקרה של תלמיד מצטרף לפעילות מבלי שהגיע לביה"ס עליו להגיש הצהרת בריאות למורה.
3. כבר משלב הירידה מההסעות ולקראת הכניסה לחווה, תהיה הקפדה על הפרדה בין קבוצה לקבוצה ושמירת מרחק ניכר בין הקבוצות.
4. יוגדר לכל קבוצה מתחם עבודה ולמידה, כולל שירותים מוגדרים לכל קבוצה.
5. התלמידים יישארו בקבוצה האורגנית שלהם מבית הספר יחד עם מורה קבוע מהחווה, בהתאם להנחיות.

6. התלמידים יתודרכו לגבי כללי הבטיחות לפעילות בחוות לחינוך חקלאי המופיעים בחוזר מנכ"ל (ראה קישור), ולגבי נהלי העבודה בחווה בתקופת הקורונה.

נהלי עבודה בחווה

1. כללים לעטיית מסיכה בחווה :
  - א. על התלמידים והמורים לעטות מסיכת פה ואף לאורך השהות בחווה- בתנועה אל אזור העבודה או בהפסקה.
  - ב. כאשר עוסקים בפעילות חקלאית פיזית בשטח החווה אין צורך בעטייה של מסיכה - כל עוד מקפידים לשמור על מרחק של 2 מ' זה מזה.
2. חובה לשטוף ידיים עם מים וסבון לפני תחילת העבודה ובסיומה.
3. אין להעביר כלים חקלאיים בין התלמידים- כל תלמיד ייקח את כלי מהערימה בו רק הוא יעשה שימוש לאורך הפעילות.
4. בעישוב שטח- התלמידים יערמו ערימות אישיות ולאחר מכן ירכזו, בדירוג, לערימה הכללית/קומפוסטר
5. בסיום העבודה- יש לנקות את חלקי הכלים בהם התלמידים נוגעים.

היציאה מהחווה

1. יש לוודא שהתלמידים שטפו ידיים במים וסבון בסיום העבודה
2. יש לוודא שמית שכל תלמידי הקבוצה נמצאים
3. אין להתקדם ליציאה מהחווה אם יש ביציאה קבוצה אחרת

פינת החי

1. הפעילות בפינת החי תתאפשר בהתאם להנחיות משרד הבריאות, החקלאות ורט"ג (במקרה שמדובר בחיות בר) בנושא טיפול בבע"ח בימי הקורונה.
2. בזמנים בהם נאסרת כניסת תלמידים לפעילות בפינת החי על ידי גורמים אלו, הכניסה והטיפול בחיות יתבצעו ע"י אחראי הפינה בלבד תוך הקפדה על היגיינה אישית ותיעוד נוכחות.
3. בכניסה וביציאה ממתחם הפעילות והמגע בחיות יש להקפיד על עטיית מסכה ושטיפת ידיים במים וסבון.
4. יש להקפיד על שטיפת ידיים במים וסבון בכל הפסקה פרטנית או קבוצתית בפעילות, כגון שתיה ושירותים.
5. הטיפול בבעלי חיים יהיה בהתאם להנחיות משרד החקלאות ויכולול:

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח המרכז על הוראת החקלאות

- שמירה על שגרת האכלה אליה מורגל בעל החיים.
- אספקת מי שתיה טריים כל יום, למשך כל היום.
- ניקוי הכלובים/מתחם שהיית בעלי החיים בתדירות מוגברת.
- לדאוג לביקור רופא וטרינר אחת לחודש לפחות ובהתאם לשגרת הטיפולים הדרושה לחיות, ע"פ תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (החזקה שלא לצרכים חקלאיים), תשס"ט-2009
- יש להקפיד על שמירת תיעוד דו"ח הטיפול בתיק הטיפולים אשר יכלול את שם הרופא המטפל והטיפול שהוענק לחיה.

בריאות טובה לכולנו!

יואל אבני

מפמ"ר חקלאות

מפקח על החוות לחינוך חקלאי

לאתר המקצוע

יואל אבני- מפמ"ר חקלאות, המינהל לחינוך התיישבותי, רחוב השלשה 2 יד אליהו תל-אביב 61090
טל' 03-6898832 נייד 052-6070937 yoela@mchp.gov.il yoelav@education.gov.il